

L'interès públic superior

**SANTIAGO PLANAS
DE MARTÍ**

ENGINEYER AGRÒNOM
ASSESSOR DE L'ASSOCIACIÓ
CATALANA DE COMUNITATS
DE REGANTS (ACATCOR)

Segueixo el fil de l'exposat fa pocs dies a les jornades Lleida 2050 sobre energia i, molt recentment, per la periodista Helena Culleré (*Un miler d'hectàrees de regadiu a Lleida perillan per projectes de plantes solars*; Segre, 6 de juliol). El reg garanteix la producció, any rere any. Dels secans, solament els anys excepcionals són rendibles. Aquest principi és compartit per tothom, fins i tot per qui desconeix el més bàsic de l'agricultura. És un axioma interioritzat que rau a la consciència comuna i es reforça amb l'adversitat climàtica.

El sòl agrari de regadiu, en climes àrids, constitueix un patrimoni a preservar per interès públic superior, terme jurídic, distint a l'interès general, que suposa un examen comparatiu segons sentència del Tribunal Suprem de l'any 2020.

Pel seu rol estratègic, al meu entendre, els sòls regats s'haurien de preservar de forma similar als patrimonis monumental i natural. Solament de forma molt excepcional, en absència d'alternativa viable (comparació), s'haurien d'admetre afectacions.

Aquesta és una primera reflexió de força calat. La segona, rau en la constatació que l'explotació dels sistemes de reg comporta costos anuals molt elevats. Si se sostreuen superfícies inicialment planificades per al reg, augmenta la càrrega econòmica dels regants que perseveren. L'efecte de la desvinculació.

En tercer lloc, però no menys important, la implantació de nous regadius

i la tecnificació (modernització) dels existents utilitza importants recursos públics. No és doncs admissible malmetre inversions que han suposat esforços financers a molt llarg termini i que podien haver-se destinat a suplir altres necessitats peremptòries.

Els governs d'Aragó, Rioja, Castella i Lleó i Extremadura així ho han entès. Per això han decidit prohibir o restringir fins a l'extrem els usos distints a l'agrari sobre sòls regats. També l'Estat francès, considerant els riscos del canvi climàtic, ha decidit preservar la integritat dels regadius i assegurar la producció d'aliments (Llei 2023/175 relativa a l'acceleració de les energies

*Solament una planificació
rigorosa i diligent, participada
per tots els agents, ens
traurà de l'atzucac sense
hipotecar l'agricultura*

renovables). Mentrestant, a Catalunya, gestionem amb moltes dificultats l'enorme retard acumulat en el desplegament de renovables. Intentant posar-ne remei, les presses distorsionen les decisions polítiques.

Aquests dies es troba pendent de ratificació al Parlament de Catalunya el Decret Llei 12/2025, de caràcter extraordinari i urgent, que intenta prioritzar la implantació de les renovables argumentant el seu interès públic superior. El sòl urbanitzable queda exclòs de l'afectació. Alhora, la disposició flexibilitza les escasses limitacions que impedeixen destinar els sòls més fèrtils a la producció fotovoltaica.

Ja hem comentat en articles ante-

riors la desubicació i extemporaneïtat dels criteris que aplica el Departament d'Agricultura en autoritzar canvis d'usos en sòls agraris (van ser definits a Califòrnia a mitjans del segle passat). Gairebé res és comparable amb l'agricultura d'avui on la tecnologia permet els millors rendiments en sòls que abans eren marginals. En tenim constància diària i propera amb els nous regadius.

El Departament de Territori, impulsor del Decret Llei, hauria de reconduir la situació per evitar que les urgències serveixin, un cop més, els interessos de part, siguin empresarials o de les administracions. Lamentablement, els guanys expectants fan que alguns Ajuntaments, àdhuc a les zones rurals, es mostrin valedors de les activitats energètiques enfront de les agràries.

Tenim ben present el cas de la planta de Montagut, on s'ha forçat fins a l'extrem la legalitat per destinar més de 600 ha regades a la producció fotovoltaica, i les dificultats amb les quals es desplega la línia d'evacuació energètica (Alcarràs-Lleida Magraners).

Als secans de Catalunya es poden promoure instal·lacions de gran envergadura sense manllevar sòls regats. Aquests espais, lluny de nuclis poblacionals i les grans vies de comunicació, ofereixen avantatges addicionals.

Solament una planificació rigorosa i diligent, participada per tots els agents (inexcusable la contribució dels regants en la redacció del Pla Territorial de les Energies Renovables de Catalunya), ens traurà de l'atzucac sense hipotecar l'agricultura de les generacions vinents.

Esperem que el seny, que ha vingut mostrant la consellera Sílvia Paneque, reconduïxi la situació, promovent les bases definitives per a protegir els regadius de Catalunya, tal com s'ha fet en d'altres territoris propers.